Wees bij de pinken

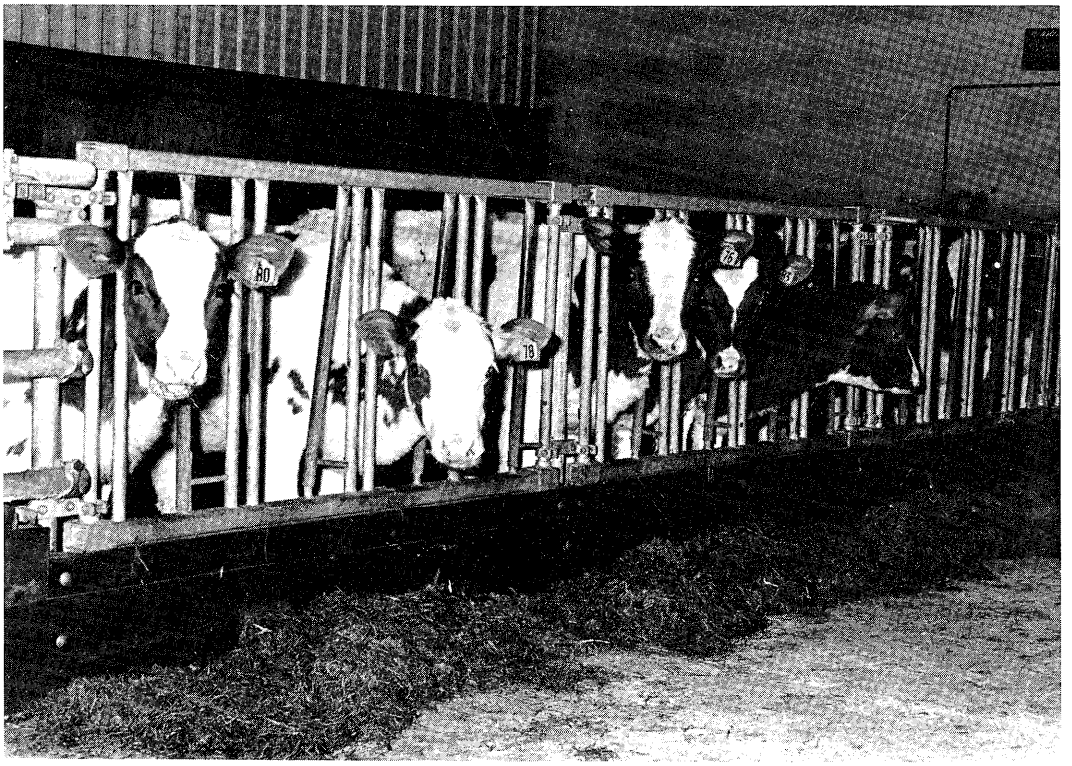
Tj. Boxem (onderzoeker sectie melkvee PR)

Bij jongvee is niet alleen een goede, maar ook een regelmatige groei van veel belang. Dit geldt ook voor pinken; jongvee ouder dan één jaar dat in de meeste gevallen bezig is aan zijn tweede weideseizoen. Het is de moeite waard voor deze categorie in de weide te streven naar een gemiddelde groei van 650 gram per dier per dag.

Meerdere mogelijkheden

Vaak komen pinken in de wei samen met droge koeien of schapen. In deze situatie is voor pinken en droge koeien een beweidingsduur van 6 à 8 dagen per perceel het beste. Bij een koppelgrootte van ca. 20 pinken en 3 à 4 droge koeien is een perceelsgrootte van ca. 1 ha aan te bevelen, om het grasland zo goed mogelijk te benutten. De kwaliteit van het weidegras gaat erop vooruit wanneer na twee beweidingen de daaropvolgende snede gemaaid wordt voor voederwinning. Zo beschikken ook de pinken regelmatig over fris weidegras. Vooral nu de veebezetting op veel bedrijven gedaald is, moet tussentijds maaien tot de mogelijkheden behoren.

Afhankelijk van de verkaveling kunnen de pinken ook tezamen met de droge koeien achter de melkkoeien aanweiden. Hiermee hebben we onder meer op de Waiboerhoeve en enkele praktijkbedrijven goede ervaringen. Van groot belang is dat de perceelsgrootte wordt aangepast, zodat de totale beweidingsduur per perceel zeker niet boven de 5 dagen uitkomt. De melkkoeien worden omgeweid als er op een perceel nog voldoende gras staat voor de pinken en de droge koeien. Het beste gras is dus steeds voor de koeien. Het na elkaar weiden moet zeker niet een zaak zijn van een ijzeren schema waar niet van mag worden afgeweken. Dit beweidingssysteem moet men le-

Een goed begin is het halve werk, hier op Aver Heino.

ren en vereist soepelheid en aanpassingsvermogen van de boer. Bovendien is wekelijkse planning van het graslandgebruik noodzakelijk. Globaal genomen blijken in 70 % van de gevallen de pinken en droge koeien achter de melkkoeien aan te weiden. Voor het naweiden zijn alleen pinken geschikt die aan hun tweede weideseizoen bezig zijn. Voor kalveren die voor de eerste keer het weiland ingaan is dit systeem ongeschikt. Op de Waiboerhoeve is met naweiden een gemiddelde groei gerealiseerd van ca. 650 gram per pink per dag. Op Bosma Zathe is gedurende een aantal jaren een vergelijking gemaakt tussen omweiden en standweiden met pinken in hun tweede weideseizoen. De groei was bij standweiden iets lager, maar lag op een acceptabel niveau. We moeten echter erg voorzichtig zijn met de conclusie dat bij een intensieve manier van standweiden een even hoge graslandopbrengst mogelijk is als bij een intensief omweidingssysteem. Met omweiden mag tenminste op een 10 % hogere drogestofopbrengst worden gerekend dan met standweiden, doordat bij omweiden meer ruwvoer gewonnen kan worden. Als men in het voorjaar begint met 10-12 pinken per ha kan bij standweiden het op elkaar afstemmen van grasaanbod en behoefte toch vrij veel problemen geven. Bij een snelle grasgroei wordt het erg moeilijk om bosvorming te voorkomen. Dan gaat de voorkeur uit naar een goed omweidingssysteem, waarbij de voederwinning in dienst staat van de beweiding.

Denk om de groei

Reeds is naar voren gebracht dat een gemiddelde groei van pinken (2e levensjaar) in de weide van ongeveer 650 gram per dier per dag gewenst is. Uit veel waarnemingen is gebleken dat bij een goede weidegrasvoorziening de dagelijkse groei van begin weideperiode tot eind augustus boven de 650 gram uitkomt. Dit is ook nodig omdat die groei van eind augustus tot aan het eind van de weideperiode vaak onder de 650 gram blijft. De kwaliteit van het gras na augustus wordt er niet beter op maar dit is niet de belangrijkste oorzaak van minder groei. Meestal is het een zaak van te weinig gras dat aan de pinken wordt aangeboden. Vooral wanneer in de herfst met slecht weer te lang wordt doorgeweid in combinatie met een te krappe grasvoorziening, moet van werkelijke groei niet al te veel worden verwacht. Soms lopen bij open weer rond de kerstdagen nog pinken buiten.

Hulpmiddelen niet nodig

Het gebruik van groeibevorderende middelen bij de vleesproduktie is in Nederland geen onbekend verschijnsel. Een van deze middelen is nu ook in bolusvorm te gebruiken voor vrouwelijk jongvee tijdens de weideperiode. Uit deze Romensin-bolus komt gedurende ongeveer vijf maanden een constante hoeveelheid van de werkzame stof monensin-natrium vrij. Op zijn vroegst kan vanaf een gewicht van 160 kg (leeftijd 5 à 6 maanden) de bolus worden ingegeven en op zijn laatst 6 maanden voor afkalven. Door het Proefstation voor de Rundveehouderij is in aansluiting op het Elanco-onderzoek ook gekeken naar het groeibevorderende effect van de Romensin-bolus. In 1987 en 1988 gebeurde dit op drie proefbedrijven en in 1988 ook op drie praktijkbedrijven. Per bedrijf werd rond 10 juni na indeling in twee vergelijkbare groepen dieren, aan één groep de bolus gegeven. De twee groepen dieren zijn op ieder bedrijf steeds in één koppel geweid. Er is voor gezorgd dat de pinken over voldoende gras konden beschikken. In tabel 1 is van de groepen dieren de gemiddelde groei per dag weergegeven van begin juni tot begin september (periode 1) en van

Tabel 1 Groei in grammen per dier per dag.

Bedrijf	Leeftijd (mnd.)	Zonder bolus			Met bolus		
		Periode		Gem.	Periode		Gem.
		1	2		1	2	
Waiboerhoeve	15,5	810	530	675	810	530	675
ROC Aver Heino	17,0	895	625	775	915	735	835
ROC Zegveld	16,0	825	595	755	830	775	815
Praktijk (3X)	15,5	705	585	655	645	590	625
Gem.	16,0	800	580	705	790	635	720
Groei volgens norm	>15			650	-		650

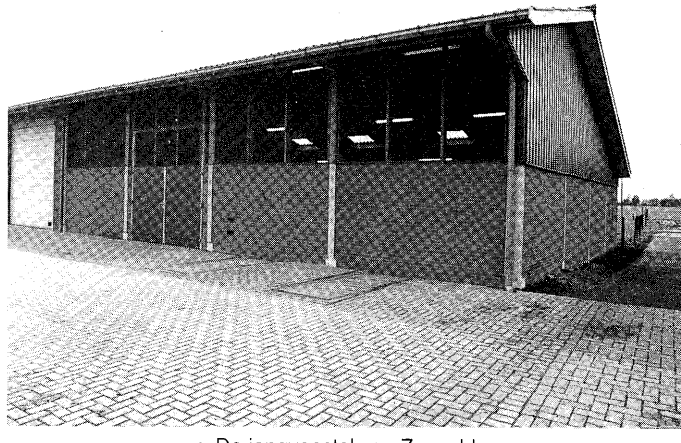
begin september tot begin november (periode 2). Wat opvalt is de goede groei van begin juni tot begin september vooral op de proefbedrijven. Van een verschil tussen de groepen dieren zonder en met bolus is in deze periode geen sprake. Het hoge groeiniveau zou hierbij weleens een rol hebben kunnen spelen. Het is dan ook niet denkbeeldig dat bij de dieren met bolus de grasopname wat minder is geweest. De groei per dag in de periode begin september tot begin november ligt daarentegen op een duidelijk lager niveau dan in de drie maanden ervoor. Wellicht speelt de kwaliteit van het weidegras ook bij deze categorie dieren een grotere rol dan de kwantiteit. In de periode begin september tot begin november is op ROC Zegveld en in mindere mate op Aver Heino extra groei opgetreden bij de dieren met een Romensin-bolus. Dit voordeel is echter van beperkte waarde. Op ROC Zegveld, met het grootste groeiverschil in de herfst, hebben we beide jaren te maken gehad met een zeer natte herfst en dan nog wel op veengrond. Waarschijnlijk is onder deze omstandigheden de Romensin-bolus nog het meest effectief. Gerekend over het gehele weideseizoen is bij de groepen dieren zonder bolus een goede gemiddelde groei gehaald, zelfs tot ongeveer 100 gram boven de normgroei. Op de drie praktijkbedrijven is zonder bolus gemiddeld ook de normgroei gerealiseerd.

Overschat inhaalgroei niet

Een te sterke groei op stal wordt dikwijls gevolgd door een geringere groei in de daaropvolgende weideperiode. Dit geldt vooral voor dieren die te vet van stal komen. Deze overdadige conditie gaat veelal gedurende de eerste 4 à 6 weken van de weideperiode verloren, zodat men met een veel te royaal stalrantsoen weinig is opgeschoten. Te weinig groei op stal zou daarentegen in de opvolgende weideperiode, bij een goede weidegrasvoorziening, goed gemaakt worden. Deze inhaalgroei is gedurende twee jaar bekeken bij twee groepen dieren. De ene groep was op stal ruim 450 gram per dier per dag gegroeid en de andere ruim 650 gram. Als gevolg van het verschil in stalgroei bestond aan het begin van de weideperiode een duidelijk gewichtsverlies tussen de groepen dieren. Ondanks een goede weidegrasvoorziening hebben de dieren met een stalgroei van 450 gram per dag het aanwezige gewichtsverschil in de daaropvolgende weideperiode niet kunnen goedmaken. De inhaalgroei bedroeg slechts ca. 25 %. Dit moet dus zeker niet worden overschat.

Geen opruiming

Bij jongvee is niet alleen een goede, maar ook een regelmatige groei van veel betekenis. Dit geldt op stal maar zeker ook in de weide. Of uw pinken voldoende gewicht hebben, bijvoorbeeld bij het in de weide gaan en bij opstallen kunt u bepalen door het meten van de borstomvang. Doe dit wel goed, in ieder geval dient het dier recht te staan met de kop vooruit. Pinken in de weide groeien alleen van voldoende en goed gras. Met een goed omweidingssysteem is dit te bereiken, zonder dat daarbij allerlei kunst- en vliegwerk aan te pas behoeft te komen. Zorg er voor dat de dieren ook aan het eind van de weideperiode voldoende gras tot hun beschikking hebben. Gebruik de pinken niet om de laatste grasbossen op te ruimen. Daarvoor zijn er andere werktuigen in omloop. Stal uw pinken en vaarzen die voor het afkalven staan tijdig op en liefst zo fris mogelijk.

De jongveestal van Zegveld.